

Parlamentswalen 2023

Fuerderunge vum CID | Fraen an Gender

fir genderrelevant Sujeten fir d'Walprogrammer an als Basis fir den zukünftege gendersensibele Regierungsprogramm

Bildung

1. **Diskriminéierend Inhalter (sexistesch, rassistesch, klassizistesch) am Schoulmaterial an an de Programmer mussen ofgeschaaft ginn**
 - Externen onofhängegen Expert*innegrupp (Expertise Sexismus, Rassismus, Klassismus - gëtt ëmmer bei Bedarf aberuff), den d'Schoulbicher iwverliest (Optrag a Finanzéierung vum Bildungsministère) an direkt Alternativen ausschafft fir problematesch Passagen
 - Lëtzebuergesch Schoulbicher direkt iwverschaffen a nei drécken. Neit Material vum Expert*innegrupp iwverliese loossen ier et an en Drock geet. Besonnesch problematescht auslännescht Material erofhuele vum Programm. Oder Begleetmaterial ausschaffen als obligatoresch Bäilag
 - Konkret Usprichpersoun beim Bildungsministère déi vun Elteren, Pedagog*innen a Schüler*inne kontaktéiert ka ginn a Besuch op Schoulmaterial oder Programm an Ännerungen an d'Weeër leede kann
 - Eng verflüchtend Formatioun fir d'Léierpersonal fir déi eegen Haltungen ze reflektéieren, ze erkennen an ze hannerfroen a Besuch op Sexismus, Rassismus a Klassismus, fir esou diskriminéierend Inhalter erkennen ze kënnen an dat och am Unterrecht thematiséieren ze kënnen
2. **D'Representatioun vu Fraen an de Schoulprogrammer muss erhéicht ginn**
 - Literaturlëschte müsse paritétesch opgestallt ginn
 - Externen Expert*innegrupp gëtt vum Bildungsministère beoptraagt d'Programmer ze analyséieren a Recommandatioune fir all Fächer auszeschaffen
3. **Genderspezifesch Aspekter mussen an d'Ausbildung vum Léierpersonal integréiert ginn**
 - Uni Lëtzebuerg motivéiere Gender Studien als obligatoreschen Deel vun der Ausbildung fir Enseignant*en ze integréieren. Doriwwer eraus sollt et ee breede Choix u Coursen mat Genderbezug ginn
 - Rëm-Aféierung vun engem Léierstull Gender Studien op der Uni Lëtzebuerg
4. **D'Erkennung an d'Präventioun vu Gewalt muss als feste Bestanddeel an d'Formatioun vun der Police, der Justiz an dem Gesondheetspersonal integréiert ginn**
 - Obligatoresch Aféierung vun engem Modull iwver geschlechtsspezifesch Gewaltpreventioun an der Formation initiale

- Järlech Formatioun mat engem externen Expert*innegrupp zu geschlechtsspezifischer Gewaltpreventioun
- Spezifesch Formatioun fir all Persoune bei der Police, déi iwwert de Noutruff bei Leit heem ginn oder am ëffentleche Raum bei Gewalt agräifen
- Spezifesch Formatioun fir Riichter*innen a Staatsanwälter*innen, déi Fäll vu genderbezu Gewalt verhandelen

5. **Déi non-formell Bildung muss duerch eng geschlechtersensibel Perspektiv ergänzt ginn**

- Obligatoresch Formatioune fir dat pedagogesch Personal duerch Expert*innen
- Integratioun vun engem spezifesche Modul an d'Grondausbildung vun Educateur*ricen, Aide-educateur*ricen, Auxiliaires de vie an alle weidere sozialpedagogesche Beruffsgruppen
- Iwwerpräiwung vun de Programmer vun der Grondausbildung vun den Educateur*ricen op eng geschlechtersensibel Perspektiv duerch Expert*innen

Aarbecht

6. **De (berengegten) Gender-Pay-Gap muss ofgeschaaft ginn**

- Verfluchtend transparent Salairen
- Kontrollen duerch ITM (Sanktiounen)
- Aarbechtsrecht: no enger gewësser Unzuel u Joren op där selwechter Aarbechtsplaz automatesch op qualifizéierte Mindestloun klammen

7. **Eng Wochenarbeitszäitverkierzung bei vollem Gehalt fir all Mënsch**

- 32h/Woch

8. **De Pension Gap aktiv bekämpfen**

- Obligatoresch Cotisatioun: Verfluchtung Pensiounsbeitrag ze cotiséieren, och wann ee net bezuelt schafft (Conjoint*e oder Staat je nom Akommen/Verméigen vum*vun der Conjoint*e)
- Mindestrent upassen
- Salaire erhéijen vu bestëmmte Beruffsgruppen (Care-Beruffer, Botzsecteur)
- Fréizäitig Informatioun iwwert déi perséinlech Pensiounsperspektiven

9. **Kannerbetreiwung fir all Kand, onofhängeg vun der Situatioun vun den Elteren, garantéieren**

- Reform vum Kader/Statut fir Dageselteren
- Verlängerung vum Congé de naissance
- Betriebscrèche aféieren/genug Beitreiungsplazen garantéieren

10. **Ersatz vum Pappcongé duerch en inklusiven Congé de Naissance**

- 3 Méint bei vollem Lounausgläich fir den zweeten Elterendeel onofhängeg vun Geschlecht

11. **Strukturell Aarmut vun den Elengerzéierenden ofschafen**

- Ëmsetzung vun der Steierreform prioriséieren
- Erhéijung vum Mindestloun
- Familljeprestatiounen indexéieren/erhéijen

- Gratis a qualitativ héichwäerteg Kannerbetreuung
- Bezielbare Wunraum

Gesondheet

12. Schafung vun enger gesondheetspolitescher Strategie, déi eng Genderperspektiv applizéiert an der Fuerschung, an der Ausbildung, an de Cabineten an an de Spideeler

13. Unerkennung vun „Endometriosis“ als Krankheet

- Code bei der CNS (net just fir Operationen) an doduerch Erfassung vu bekannten Endometriosisfäll hei am Land
- Remboursement vun Endometriose spezifesch Medikamenter
- Schafung vun engem interdisziplinären Endometriose-Patientenzentrum (Gynäkolog*innen, Psycholog*innen, Sexolog*innen, alternativ Medizin)
- Systematesch Recommendation a Remboursement vu Reha-Moossname fir Endometriosepatient*innen no enger OP
- Remboursement vum Traitement vu Kiné, Psycholog*innen, Ostéopathie a Naturopathie
- Endometriosis an de Biologie Programm op 7ième integréieren
- Endometriosis an der Ausbildung vun den Infirmier*innen integréieren

14. Schafung vun engem onafhängege Bureau de Plainte bei gynekologescher Gewalt

15. Aféierung Gratisverdeelte vu Menstruationsprodukten an alle staatlech geréierten Toiletten

16. Recht op kierperlech Selbstbestëmmung an der Verfassung verankeren

- Inklusiv an destigmatiséierend Sensibiliséierungscampagne zu de Rechter beim Wonsch vun engem Schwangerschaftsabbruch
- Register vu Gynäkolog*innen, déi Schwangerschaftsabbruch duerchféieren

Politik a Gesellschaft

17. Erhiewung a Notzung vu genderspezifesch Donnéeën

- Genderspezifesch Daten (déi iwwer Zweegeschlechtlechkeet eraus ginn) als Voraussetzung fir d'Finanzéierung vu staatlechen a parastaatleche Projeten
- Geziilt Förderung vu Genderfuerschung
- Erweidere vun der Geschlechtsnennung (nieft Mann, Fra och eng weider Optioun an och d'Optioun keng Angab wëllen ze maachen) bei allen offiziellen Dokumenter/Demanden/Kontrakter vu staatlechen oder parastaatlechen Acteur*innen

18. Genderbudgeting ëmsetzen

- Gendersensibel Analys vun de staatleche Recetten an Depensen (Analys vun der Beschäftigungs- an Akommissituatioun; Analys vun der Notzung vun de staatleche Leeschtungen...)
- Genderbudgeting als Grondprinzip vun der Staatsfinanzéierung
- Reegelméisseg Kontroll vun der Ëmsetzung vu Genderbudgeting duerch een externen Expert*innegrupp
- Finanzéierung vun zivilgesellschaftlechen Initiativen, déi sech fir d'Gläichstellung engagéieren

19. Eng intersektional Gläichstellungspolitik bedreiwe mat gezieltem Asaz fir rassiséiert Fraen, queer Fraen a Frae mat Behënnerung

- Reegelméisseg mat betraffene Persoune Projeten ausschaffen, déi konkret Fuerderunge vum Terrain uginn (mat de jeeeweils zoustännege Ministèren)
- Intern Sensibiliséierungsformatiounen (ëffentleche Secteur)
- Barrièrefräien Zougang fir intern an ëffentlech Veranstaltungen garantéieren
- Ëffentlech Dokumenter a liichter Sprooch zur Verfügung stellen
- Déi ënnerschiddlech Liewenssituatiounen an Interesse vu Frae bei alle politeschen Decisiounen berécksiichtegen (intersektionale Gender Mainstreaming)

20. Genderspezifesch Gewalt bekämpfen

- National Etüd, déi méi wäit wéi d' Policestatistik geet, an och Donkelziffer ëmfaasst (all Gewaltformen, déi an der Istanbul Konventioun genannt ginn)
- Psychesch Gewalt an d'Strofgesetz integréieren (a kloer definéieren)
- Femizid an d'Strofgesetz integréieren (a kloer definéieren)
- Ophiewung vum Urecht op en automatesche Sursis bei der 1. Verurteilung fir Gewalttäter*innen

21. Bezielbare Wunnraum fir all Mënsch, awer besonnesch fir vulnerabel Bevëlkerungsgruppe schafen

- Zuel vu Plazen a Fraenhaiser a Noutfallwunnengen erhéije fir d'Waardelëschte fir Affer vu genderbezu Gewalt ze eliminéieren
- Geziilt Accueilsangebot fir Fraen, net binär Persounen a queer Mënschen, déi op der Strooss liewen
- Recht op wüerdigen a bezielbare Wunnraum an d'Konstitutioun schreiwen

22. Jongen- a Männeraarbecht fërderen als wichtege Bestanddeel vu Gläichstellungsarbecht

- Bestandsopnam vun der Jongen a Männeraarbecht aktualiséieren
- Jongenaarbecht a Jongepedagogik fest an déi pedagogesch Offer zu Lëtzebuerg implementéieren
- Offer u männerfokussierter Berodung ausbauen
- Offer vu Weiderbildungen, déi sech spezifesch u Männer richten (zu *mansplaining*, *toxic masculinity*, *manspreading* etc)

23. Ongläich Verdeelung vun der onbezuelter Care-Aarbecht bekämpfen

- Aarbechtszäitverkierzung
- Verlängerung/Upassung vum Gebuertscongég fir den zweeten Elterendeel
- Betriebsrèchen ubidden

24. Fërderung vu Paritéit an de politesche Mandater

- Obligatoresch paritéitesch Lëschten
- Paritéitesch Regierung
- Flexibel Aarbechtskonditiounen
- D'Riedzäit an d'Dauer vun de Versammlunge reduzéieren/upassen
- Deelzäitaarbecht fir Spëtzepositiounen erméiglechen

25. Sexistesch Belästegung am öffentleche Raum bekämpfen

- Belichtung am öffentleche Raum erweideren
- Kontaktpersonal am öffentleche Verkéier sensibiliséieren an hir Zuel erhéijen
- Campagne op Garen, a Bushaisercher, déi sexuell Belästegung benennen a verurteilen
- Noutfallborne (op mannst op zentralen) Ëmsteigplaze vum öffentlechen Transport
- Fërderung vu Sensibiliséierungsprojeten, déi sexistesch Belästegung am öffentleche Raum cibléieren (z.B. mat Projetsausschreiwung an/oder Präisausschreiwung)

26. Fërderung vun enger geschlechtersensibeler Verkéierspolitik

- Bestandsopnam duerchféieren, fir gegendert Verhalen (ënnerschiddlech Besoin'en) ze identifizéieren
- Mat engem externen Expert*innegrupp gendersensibel Strategien entwéckelen
- Integratioun vun intersektionale Perspektiv bei der Verkéiersplanung a Stadplanung
- Paritéit an den Entscheidungsgremië vu Verkéiers- a Stadplanung an Transportunternehmen
- De Fokus fort vum Auto a Richtung Foussgänger*innen a Vëlofuerer*innen
- Barrièrefräiheet am öffentleche Raum an öffentlechen Transport garantéieren
- Offer u gratis Cargo-Bikes an alle Stied (nom Modell vum Wiener Grätzlrad)
- Eng Offer wéi Veloh, bei där een awer e Kannersätz bzw en Unhänger befestege kann, an déi och a Kannergréissten existéieren
- Sätzgeleeenheet an eng gutt Belichtung op all Haltestell Geschwindegkeetsbegrenzung vun 30km/h an Dierfer a Stied
- Autofräi Bannestied

27. Ëmsetzung vun enger feministescher Aussepolitik

- Paritéitesch (an intersektional) Besetzung vun Entscheidungsposten
- Dialog/Kooperatioun mat feministeschen Organisatiounen op nationalem an internationalem Niveau
- Méi finanziell a personell Ressourcen zur Ëmsetzung vun der Agenda2030
- Fokus läit op Konfliktverhënnerung & Friddenskoalitiounen
- Militäresch Ofrëschtung
- Sätz an internationale Gremie notzen fir ëmmer déi feministesch Perspektiv matzedenken an an Entscheidungen/resolutiounen/Texter afléissen ze loossen
- Ëmsetzung vun der Resolutioun Fraen, Fridden a Sécherheet
- Ënnerschreiwung vum Atomwaffenverbotsvertrag
- Aktiounsplang mat moossbaren Ziler, déi transparent a verständlech sinn, inklusiv Zäitplang, Budget an Evaluatiounsschrëtt

28. D'Mënscherechter vu Fraen a geschlechtliche Minoritéiten ouni Pabeieren op europäeschem Niveau an hei am Land sécheren

- Konsequenz Applicatioun vun der Istanbul Konventioun
- Ee Verbuet Mënschen ouni Pabeieren, déi strofbart Verhalen vis à vis vun hinnen bei der Police denoncéieren aus Lëtzebuerg auszuweisen
- Den Zougang zu Foyeren fir Fraen, déi vu Gewalt betraff sinn, garantéieren
- Fraen a geschlechtliche Minoritéiten ouni Pabeieren, déi Affer vun (haislecher) Gewalt sinn, solle keng Angscht müssen hu bei d'Police ze goen an eng Plainte ze maachen. Meldepflicht bei der Direction de l'immigration muss den Ament ausgesat ginn
- Bei lafende Plainten/Ënnersichungen bei haislecher Gewalt, müssen Ausweisungen ausgesat ginn, bis déi strofrechtlech Prozeduren oofgeschloss sinn

- Fraen, déi en titre de séjour iwwert hire Mann kritt hunn, mussen direkt eng Aarbechtserlaabnis kréien, fir hir Integratioun um Aarbechtsmarché ze erliichteren an hir finanziell Onofhängegkeet ze sécheren

Kultur

29. Geziilt Fërderung vu weiblechen, queeren a marginaliséierten Kënschtler*inne

- Ausschaffe vu Sensibiliséierungskonzepter wéi *Kinder entdecken Künstlerinnen*
- Finanziell Ënnerstetzung fir Kulturinstitutionen, déi explizit feministesch Konscht an hir Programmer ophuelen
- Paritéitesch Besetzung an de Gremien an de Programmer
- Berücksichtigung vun Genderthemen an de Programmer
- Jährlech Supervisioun vun de Programmer aus enger geschlechtssensibler Perspektiv duerch een onofhängege Gremium